بۆچی پیاوی کورد ژن دەکوژێت؟ … تاهیر حاجی حەسەن

کوشتنی ژنان لەژێر هەرچ پاساوێکدا بێت،نیشانەی دڕندەی و ناهۆشیاری بکوژو کەی کۆمەڵگە دەگەیەنێت.
لەزۆربەی وڵاتە دواکەوتوەکاندا ئیتر هەر وڵاتەو بەپێی قۆناخێک تێیدا بوە لەڕووی ئاستی شێوە ژیان و شێوازی بەرهەمهێنانەکەیەوە لەڕووی ئابوری و سیاسیەوە،ڕەنگدانەوە یان کاریگەری هەبوە لەسەر کەی پێگەی هۆشیاری کۆمەڵگەکانیان. کەسێتی ژن لەو نەوەدا،هەمیشە زۆرترین قورسای بەرکەوتوە. چونکە خودی دەسەڵاتەکان،هێشتا،بەجگە لەوەی بەگشتی دەسەڵاتی چینەداراو چەوسێنەرەکان بون،ئاستی چەوساندنەوە چینایەتیەکە،دوجار بەر کەسێتی ژن کەوتوەو هیچ بەهایەک بە خودی کەسێتیەکەی و ئەو ڕەنجە زۆرەی کێشاویەتی دانەنراوە،هەمیشە کەسێتی ژن لەنێو هەیمەنەی کەسێتی پیاودا ڕەنگی داوەتەوە،یانی،ئەوەی پیاو ویستویەتی یان خواستویەتی،دەبوا،ژن بۆی جێبەجێ بکات،لەئەرکی ماڵ داریەوە تادەگات بەخستنەوەی نەوە یان جێبەجێ کردنی چێژی سێکسی. ئەوەی بەگشتی لەم نەوەدا غائیب بوە خودی خۆشەویستی ڕاستەقینە بوە. چونکە خۆشەویستی تەنها کاتێک لەدایک دەبێت کەچیتر لەوەدا ژن ژن نەبێت و پیاو پیاو نەبێت، بەڵکو هەردولا بوبێتن بەمرۆڤ. گەیشتن بەکەسێتی بەمرۆڤ بون،لەدەرەوەی کەی ئەو پەروەردەو کەلتورە باوانەوەیە کە بەرهەمهێنەرەکەی سیستەمە چینایەتیەکەی چینەچەوسێنەرەکانە.

کەی مێژوویەک کەتێیدا دەسەڵات لەدەستی چینێکی کۆمەڵایەتی زاڵ و چەوسێنەردا بوبێت،لەوەدا،بەهایەک بونی هەبێت،بەهای زاڵی مادی و کڕین و فرۆشتن و قازانج و پاراستنی بەرژەوەندی و هەیبەتی زاڵی خاوەندارێتی تایبەتە. جالەوەدایە،کەکەسێتی ژن،هەربە ئەندازەی کاڵاکان بەهای بۆ دیاری کراوە بەپێی ڕێژو بەپێی قۆناخە یەک لەدوای یەکەکان. ئاینەکانیش بەکە،ئاینی دەسەڵاتدارێتی چینەچەوسێنەرەکان و ئاینی هەیبەتی پێگەی پیاو بوە،بۆیە لەوێشدا،کەی پێگەی ژن لەجێبەجێکەرەک و بەدیهێنەرەکی خواستی پیاو زیاتر نیەو ناشبێت. جالەسەردەمی کۆیلایەتیەوە بوبێت یان لەسەردەم و قۆناخی دەرەبەگایەتیەوە بوبێت یان لەسەردەم و قۆناخی سیستەمی سەرمایەداریەوە بێت.
ئەو کورتە پێشەکیەم وەک بەرچاو ڕونیەک بۆ بابەتەکەم

نووسی،تائەوەی لەرێوە لەو دەرگایانە بدەم کە بونەتە هۆکاری بەردەوامیدان بەکوشتنی ژنان و لەکەدارکردنی کەسێتی ژنی کورد زمان.

کەسێتی پیاوی کورد،بەڕێژەیی و بەگشتیش،ڕەنگدانەوەی ئاستی قۆناخ و هەلومەرجێکی مادییە کەلەنێویدایە. یانی لەرێیشەوە بۆ گومان کردن، دەبێت بگەڕێینەوە سەر شێوازی بەرهەمهێنانێکی مادی کەزاڵە لەنێو کۆمەڵگەداو دیاری کەری کەی شێوە ژیان و قۆناخ و هەلومەرجێکە کەدەسەڵات و کۆمەڵگە و پێگە ئاینی و ڕۆشنبیری و سیاسی و پەروەردەییەکەی دیاری دەکات.

کۆمەڵگەی کوردی بەقۆناخێکی هەستیاردا تێپەڕ دەبێت،زیاتریش ئەو بەشەی ناوی باشوور یان هەرێمی کوردستانە. ئەو قۆناخە هەستیارە،لەدەستپێکی ئەحزابی دەسەڵاتی ناسیۆنالیزم خێڵەکی و ئاینی بەرەی ئەحزابی کوردایەتیەوە دەست پێدەکات،یانی لەساڵی 1991 وە، بەکەی ئەو مێژووە،دەسەڵاتدارانی ئەحزابی بەرەی کوردایەتی، بەجگە لەوەی شارنشین نەبون یان زیاتر خاوەن پێگەیەکی دواکەوتوانەو کە برسی بون بە هەڵپەی گەیشتنیان بەبونی پێکردنی گیرفانە تێرنەبوەکانیان و ناوگە برسیەکانیان بە مادی و چێژی سێکسی،بونە ئەو سەرچاوەیە،کەلەلایەک پەرە بەکوشتنی ژنان بدەن لەکاتی گەشتنیان بەشارو دەست بەسەرداگرتنی کورسیو، گوایە ئەو ژنانە لەشفرەش بون لەسەردەمی ڕژێمی بەعسدا،وەلەلایەکیتر بونە ڕێخۆشکارێک بۆ زیاتر بەبازاڕی کردنی کەسێتی ژن و بەرەوپێش بردنی مەدی چێژی سێکسی و، هەرخودی زۆربەیەک لەسیاسیەکان کاریان گەشتە قۆناخێک زیاتر تۆڵەی دابڕان و قۆناخی شاخیان لەکەسێتی ژن بکەنەوە. چونکە سیاسیەکانی بەرەی کوردایەتی هەر لەسەردەمی شاخیانەوە زیاتر بەشوێن بێ بەهاکردن و لەکەدار کردنی کەسێتی ژنەوە بون. ژن،لای ئەوان مرۆڤ نەبو،بەڵکو،ئامرازێک بوە بۆ بەدیهێنانی خواستەکانی پیاوان،بەتایبەتیش پیاوانی خاوەن دەسەڵاتدار،هەروەک ئەوەی لەنێو ئاینی ئیسلام و ئاینەکانیتردا کەسێتی ژن لەئامرازێک زیاتر نەبوەو ناشبێت.

خاڵێکی گرنگتر لەم نەوەدا،ئاستی قۆناخی گواستنەوەی خێرایە،یانی بەرەوپێشچونی ئامرازەکانی گەیاندن و تەکنەلۆژیای زیرەک،ئەم قۆناخە بە وڵاتانێک کەخۆیان بەرهەمهێنەری کەی تەکنەلۆژیا نوێیەکانن،بەشێوەیەک لەشێوەکان مرۆڤی زیاتر بەرەو بەکاریگەربون بردوە،چونکە ئەوی هەیمەنەو دەستی زاڵە بەسەر کەی پێگەی ژیاندا،سیستەمی سەرمایەداری چینە دەسەڵاتدارەکانە، لەم

نەوەیشدا، ئەوەی زانست پێی گەیشتوە لەوە زانستی و کەشف کردنی ئەو دیاردانەی تائێستا بەگومانەوە لەلایەن زۆرینەوە لێی تێڕوانراوە، کەشف دەکرێت، بەڵام پێگەو بەهاکەی دەگەڕێندرێتەوە بۆ چینی حاکم و هەیبەت و بەهای ئەوان، جا لەم نەوەیشدا، دەبێت و گرنگیشە بۆ مانەوەی چینە چەوسێنەرەکان، کەمرۆڤەکان بەرەو کەسێتی بەکاریگەرو بەڕێز بێت بون ببەن، جا لە هەرکوێیەکی کۆمەڵگەکانی ئەم سەر زەمینەدا بێت.

خەڵکی کورد، لەم نەوەدا باجدەر دەبن وەک هەر کۆمەڵگەیەکیتر. پێش دەچێت، بە پێی قۆناخە لەدواکەوتویەکەی زیاتر باج دەر بن و لەم نەوەیشدا، وەک لەسەرەوە ئاماژەم پێداوە، لەغیابی مانای ڕاستەقینەی هۆشیاری سیاسی چینایەتی و هۆشیاری ڕاستەقینەی خۆشەویستی، و، زیاتر بەرەو پێشبردنی بەخودای کردنی پارەو چێژی سێکسی، کەسێتی ژن، دەبێتە ئەو ئامرازەی ڕۆژانە گوێبیستی لەناوچونی ببین.

لەکەسێتی بەردەباران کردنی کچە ئێزیدی دواعاوە لەلایەن پیاوانی خێڵ و ڕەگەز پەرستی ئاینیەکەیانەوە، کەی مێژووی پێش بەردەباران کردنی دواعاو دوای دوعاش، خۆکشتن و کوشتنی هەزاران ژنی بێ گوناح دەبینین، بێ ئەوەی کۆمەڵگە ڕاچەنیبێت و پرسیارێکی لەخۆی کردبێت بۆچی ژن کوشتن برەوی پێ بدرێت؟ ئەم ڕانەچڵەکینە بەخۆی نیشانەی مەرگەساتێکی بەردەوام و لەسەر خۆیە، سپاردنی کەسێتی کوژراو، بەوەی خودا لێی خۆش ببێت و لەگوناحەکانی ببورێت، نیشانەی بێدەسەڵاتی و ئاستی ناهۆشیاری سیاسی و بێ پەروەردەیی ئەوپەڕی کۆی تاک و کۆمەڵگە دەگەیەنێت. ئاخر ڕۆژ نیە، ئەو کۆمەڵگەیەی لەمێژە ئێمە گوێبیستی بەناهەق کوژران و تیاچونی دەیان کەس نەبێت، ئیتر بەهۆکاری نەخۆشی کوتوپڕو یان ڕودانی پێکدادانی سەیارە لەنەبونی ڕێگەوبانی باش و شۆفێری بێئیلتیزام تادەگات بەناچار کردنی خۆکوشتنی ژنان، ئەم کە مەرگەساتە ڕۆژانەییە لەگەڵێ کۆیەک لەنەبونی و کوناوکون کردنی پێگەی ژیانێکی سەرەتاییانە، دەبنە هۆکار گەلێک و دەرئەنجام گەلێک، کەکۆمەڵگە وەک کارێکی ڕۆتینانەی ڕۆژانەییانە لێی بڕوانێت. ئێمە گەر بڕێک هۆشیاریمان هەبێت، دەبێت بەهۆشیارو ناهۆشیارمانەوە خۆمان بدەینە بەر ڕەخنەی جیدی و هەڵوەستەیەک بکەین، لەوەی کێ تۆمەتبارە سەرەکیەکەیە لەم نەوەندەدا؟ بۆچی لەبەرانبەر هەر تیاچون و مردنێکدا تەنها دەستەواژەی خودا لێی خۆش ببێت و ڕۆحی شادبێت هەڵدەبژێرین؟ بۆ ئەوەی بپرسین ئاخۆ گەر کۆمەڵگە خاوەن هۆشیاریەکی سیاسی و خاوەن پێگەیەکی بەن بەمانا گشتیەکەی هەبێت، چون قبوڵی دەکات لەدەسەڵاتێک کەهۆکارو بەرپرسی کۆی نەهامەتیەکانیەتی ببێت و ئاوا دەسەڵاتێک بونی هەبێت؟ لەغیابی

کۆیەک ل□ پرسیارو نەهاتنەمەیدانی گشتیدا،ئیتر تەنها بەچۆکدادان دەبینرێت.

پیاوی کورد،کە بەگشتیەکەیشی ئەو چینە چەوساوەیە دەگرێتەوە کەکراوە بەکۆیلەی نێو بەرژەوەندی چینە دەسەڵا تدارو توێژە سەرەو□ی□کانی ڕا بەرانی ئاینی،یان ئەو توێژە لەپیاوان کەلەنێو ئەو قۆناخەدا خۆیان دەناسێنن ک□ بەرگریکاری ڕابردون و دژی کۆی پێگە پێشکەوتن خوازیەکانن،ئەوانەن دەستیان هەیە لەکوشتنی کۆی ڕەگەزی مێینەدا،جائەو جۆرە لەپیاوانی کورد زمان،لەهەرێمدا بن یان لەهەر وڵاتێکی ئەوروپی دا بن،بۆ کوشتنی ژنان هیچ جیاوازیەک لەنێونیاندا نیە. ئێمه شاهیدی دەیان و سەدان کوشتنی ژنانی کورد زمان و غەیرە کورد زمانین، بەدەستی پیاوی کورد زمان□و ل□وڵاتانی جۆربەجۆی ئەوروپادا تادەگات بەهەرێمی کوردستانیش.

بەڕێزان،بەژنان و پیاوانیشەوە،کۆی پرسیارم لێرەوە دەست پێدەکات:ئاخۆ ژنان یان پیاوانی کورد زمان چۆن لەمانای ئازادی تێدەگەن یان تێگەیشتون؟ ئاخۆ ئازادی بەمانای سێکس و بەئارەزو گەشتن دەگەیەنێت لەگەڵ کەسێکیتردا کەلەڕەگەزە جیاوازەکەت بێت یان ئازادی بەمانای زیاتر ڕۆچونە نێو ڕامان و تێڕامان دەبێت لەوەی بۆچی ئێمە تائێستا خاوەن کەسایەتی سەربەخۆو ئازادی خۆمان نین؟ لای من ئازادی،بەمانای ڕۆچون و تێڕامان دێت لەوەی بۆچی هێندە ئاماد□یمان تێدایە قبوڵی ئەم کۆ ناڕەوایەتی و ئەم سیستەمە جەنگەڵستانییە بکەین کەلەکۆی پێگەو بەها ئەسڵیی□ م□ر□ی□کەمانی دابڕیوین؟ ئاخر گەر ئێم□ م□ر□ق بین،چۆن دەبێت جیاوازی هەبێت لەنێوان هەردو ڕەگەزەکەماندا؟ ئاخۆ گەر ئێم□ م□ر□فین چۆن دەتوانین بەچەوساندنەوە بژین و قسەیەکیشمان لەسەر مانای م□ر□ق بون و خۆشەویستی ڕاستقینەی نێوان هەردو ڕەگەزی جیاوازمان هەبێت؟ بۆچی قبوڵی ئەم سیستەمە جەنگەڵستانیە بکەین کەتەنها ئامانجی لەنێوبردنی بەهاو کەسایەتی ڕاستقینەمانە؟

ڕاستی گەلێک بێزارم لەماناو کەسێتی خۆم تادەگات بەکۆی تاک بەتاکی کۆمەڵگەکەم،لەوەی وادێتە پێشچاو کەهێشتا ئێمە لەسەرەتای مێژووداین و هیچ قۆناخێکمان نەبڕیوە. کوشتنی ژنان بەدەستی پیاوی کورد زمان،نیشانەی ئەوەیە کەهێشتا ئێم□ م□ر□ق نین،بەڵکو کۆمەڵێک دڕندەی بێ بەهاو بێ ناوەڕۆکین. ئاخر گەر دەسەڵاتدارانی بەرەی ئەحزابی ناسیۆنالیست خێڵەکی دینی کورد،تەواو گەوج بێمێشک و دەبەنگ نەبونایە،چۆن دەبو لەماوەی بیستوحەوت ساڵی دەسەڵاتدارێتیاندا تێر نەبوبێتن لەچێژی سێکسی و پارە کۆکردنەوەو

نووسینەوەی مێژوویەکی تەواو قەزەون؟ مێژوویەک کە بەچرکەیەکیش لاپەڕەیەکی سپی تێدا نابینرێت؟ مێژوویەک هەیانە، مێژووی زیاتر لە بازرگانەکی خوێڕی تەماحکار زیاتر نیە.

بەڵێ، ئەرکی کەی مرۆڤە جوانمێرو ئازادیخوازو زەحمەتکێش و یەکسانیخوازەکانە بەنێ مەیدان و چیتر ڕێگە نەدەن بەکوشتنی ژنان یان بەناچار کردنی ژنان بەڕۆی پێنا بە خۆکوشتنیان ببەن. مایەی شەرمەکی گەورەیە لەم سەدەی بیستویەکەدا مرۆڤایەتی خەڵکی کورد زمان هەندێ بەچەکدا هاتبێت و هەندێ خۆگێل کردن و دەبەنگی خەی کردبێتە ئەو دروشمەی دەڵێت ئاگرێ سورێ لەخۆم دوربێت. مایەی سەرشۆڕی و شکست و بێحورمەتی بەکەی گشت ئەحزابی ناسیۆنالیست خەڵکی و ئاینی بەرەی کوردایەتی و کەی بەناو نووسەرو ڕۆشنبیرو پیاوە ئاینیەکانیان کە بەهەمیشە پیرۆزی ئەو چینەچەوسێنەرە دەسەڵاتدارە لای کۆمەڵگەی ناهۆشیارو داماو پیرۆز دەکەن.

نەفرەت لەکەی ژنان کوژانی پیاوانی کورد زمان.
حیکمەتی ڕزگاربوونی هەردوو ڕەگەز لەنێو دیوارەکانی ئەم جەنگەڵستانەیەدا لەنێو هاوکاری و کۆمەکی هەردوو ڕەگەزدایە بە جیاوازی. یانی ژنانیش دەبێت بەنێ مەیدان و هاوشانی پیاوانی زادیخوازو یەکسانیخواز دەست لەنێو دەست بنێن و مەیدانی خەباتی سیاسی و پێشوەچوونی هۆشیاری سیاسی چینایەتیان یەک بخەن. بەبێ کارەکی ئاوەها سەرکەوتن هیچ کات بەدەست نایەت و ئەم جەنگەڵستانە بەردەوامی دەبێت و پلەی دوی ژنانیش وەک خۆی هەر درێژەی دەبێت.

تاهیر حاجی حەسەن
30/12/2018